

Заняття 4

З чого починається Біблія

Розділ для читання: Розділи 4 та 5 з «Провідника до Біблії»

Головні періоди: Початки

Біблійний матеріал уроку: Книга Буття 1-11.

Цілі уроку: Сформуувати уявлення про:

* походження *морального* порядку згідно з біблійним вченням;

* розгляд головних персонажів та події періоду Початків.

Період початків

Біблія відкривається простим та відвертим твердженням про те, як з'явилося усе, що нам відоме: «На початку Бог створив Небо та землю». Це - перше з *початків*, про які говориться в Біблії. Серед інших знаходяться

- початок існування людства;
- початок зла та неправильних вчинків в людському роді;
- початок смерті та страждань;
- початок міст та цивілізацій;
- початок особливих Божих обіцянок, які називаються заповідями.

Біблія натомість стверджує, що первинна реальність є духовною, що дух існував до появи матеріального всесвіту, що він існує незалежно від матеріального всесвіту та що він керує матеріальним всесвітом. Розум - це не просто сукупність електрохімічних реакцій, але це

Коротше кажучи, Бог заохочує нас радіти усьому доброму, що є в нашому житті. Він лише просить, щоб у пошуках задоволень ми ніколи не переступали межу моральності та чесності. Вказівки Біблії мають на меті допомогти нам визначити, коли саме ми заходимо надто далеко у прагненні отримати задоволення. В Біблії говориться, що ми маємо поводитися відповідально, а не безвідповідально.

Людська природа

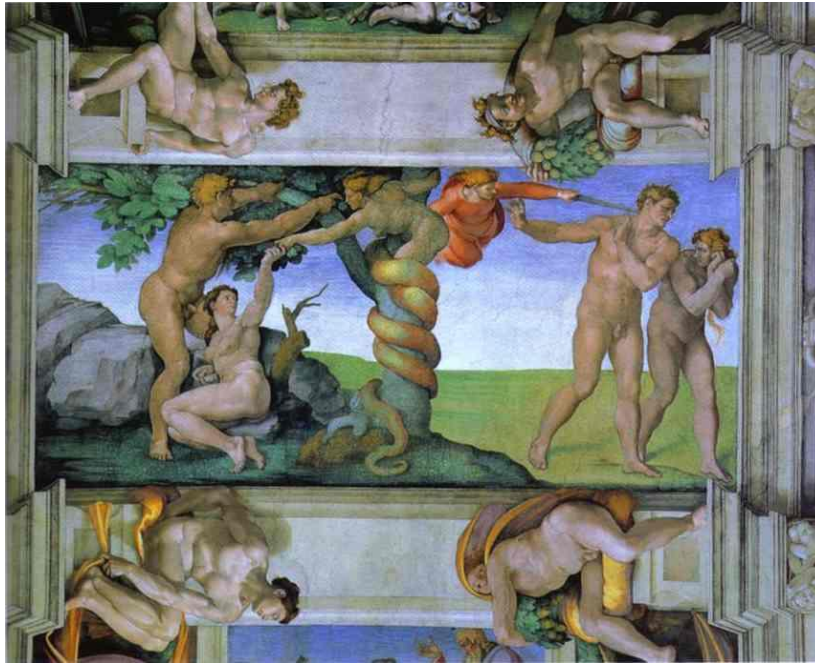
Розповідаючи про створення людини, Книга Буття відокремлює чотири сторони нашої природи, кожна з яких передбачає певну особисту відповідальність. А саме, в Біблії говориться, що Бог створив нас як:

- духовні істоти;
- істоти, які мають стать;
- істоти, які є вищими за усі інші створіння;
- суспільні істоти.

Ми вже знаємо, що Бог надав нам *духовну* сутність, створив нас за Своїм образом та подобою (Буття 1:26-27). Це передбачає, *що ми* маємо жити, виявляючи відповідальність, що є неможливим для тварин, які не мають духу. У цьому самому уривку говориться, що Бог створив нас чоловіками та жінками. *Потяг до протилежної статі* - глибинне прагнення, властиве людській природі, тому що такими нас створив Бог. Але так само, як існують правильні та неправильні способи насолоди матеріальними благами, Біблія навчає також і правильному поводженню щодо плотської насолоди.

Ось чому в Біблії Бог дає так багато наказів щодо того, як збудувати безпечне, справедливе та чесне суспільство. Ми маємо внутрішню потребу бути з іншими людьми. Нам треба відчувати себе вільними для відкритого спілкування з іншими. Але у світі небезпеки, несправедливості та нечесності нам доводиться ховатись до захисного панцира та обмежувати свої взаємодії з суспільством. В результаті наше життя скоро стає емоційно та психологічно збіднілим.

Едемський

Падение человека и его изгнание из Эдема

сад

Для здоров'я суспільства необхідні правила поведінки, які має поважати кожен. Ось і у другій главі Книги Буття основна увага зосереджена вже не на *фізичному* світі та його виникненні, а на світі *моральному* і на тому, як він виникнув. Тут Бог вперше дає наставлення щодо поведінки чоловіка та жінки та попереджає їх про те, що трапиться, якщо вони не послухаються.

Фоном подій, описаних в другій главі Буття, є великий та пишний сад під назвою Едемський. Посередині цього саду росло «дерево життя». З'ївши його плід, людина могла жити вічно. Коли Бог створив Адама та його жінку Єву, Він розмістив їх у цьому чудовому місці. Відповідно до Свого бажання надати людям можливість насолоджуватися благами існуючого світу, Він сказав, що можна було їсти плоди усіх дерев, що ростуть у саду, окрім одного. Не можна було торкатися того, що Він називав «деревом знання добра й зла».

Ми не знаємо, що це було за дерево та які саме плоди воно родило. Не знаємо й того, яким чином, з'ївши плід цього дерева, можна було поглибити своє розуміння добра й зла. Все, що ми знаємо, - це те, що Бог наказав Адаму та Єві не торкатися цього дерева. Він сказав їм, що у день порушення цієї заповіді вони напевно помруть (Буття 2:16-17).

Ця заповідь передуює ідеям, які будуть неодноразово повторюватись в Писанні.

По-перше, Бог дав нам *свободу вибору*. Ми вільні обирати навіть те, що не буде для нас добрим, як і те, що не відповідає Його очікуванням.

По-друге, іноді Він попереджає нас, щоб ми були здатними уникнути чогось небезпечного для людини або суспільства.

По-третє, Бог не завжди пояснює, *чому* нам слід уникати робити заборонене Ним.

По-четверте, коли Він забороняє щось, не пояснюючи причин, то очікує, що ми *довіримося* Йому та скоримося. У Біблії поняття «довіритися Йому» виражене словами «вірити в Нього». Отже, те, про що Він просить Адама та Єву, - це повірити в Нього.

І протягом деякого часу вони вірили. Але в третій главі Буття в саду з'являється ще одна істота, яка починає підривати їхню віру. Третя глава Буття не називає імені цієї істоти, але в інших місцях Біблії про нього говориться як про сатану або диявола. Про те, звідки взялась ця істота, Біблія розповідає дуже мало.

Вірогідно, що колись це був один з янголів, що оточували Бога. Одного разу він повстав, і за ним пішли багато інших янголів (як і люди, янголи, очевидно, вільні у виборі вчинків).

Попавши до Едемського саду, диявол набрав вигляду підступного та лукавого змія. За допомогою спритних запитань йому пощастило підірвати віру Єви в Бога. Він рішуче заперечував, що вона помре, якщо спробує плід від дерева знання добра та зла. Навпаки, він стверджував, що вона стане такою ж мудрою, як і Сам Бог (Буття 3:1-5). У роздумах про цю можливість Єва почала дивитися на заборонений плід інакше. Біблія розповідає, що вона звернула увагу на три речі:

- дерево принадне для очей;
- схоже, що плід буде смачним;
- здавалось, що він буде вратами до великої мудрості та могутності.

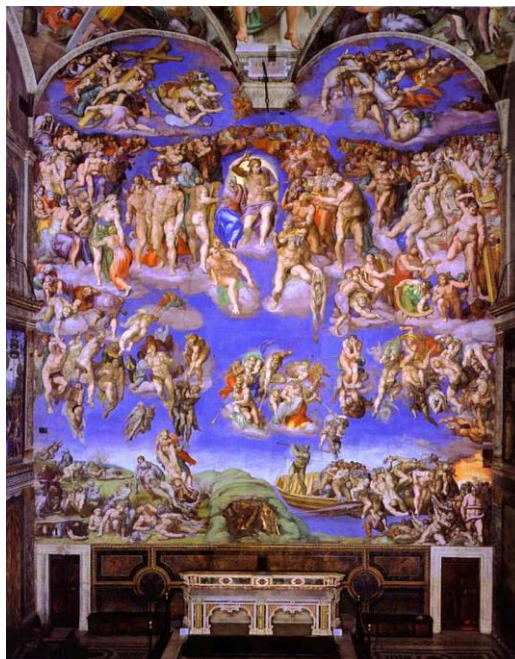
Тому вона піддалася спокусі диявола та почала їсти плід, а також навернула й Адама до непокори.

Своїм вчинком Адам і Єва заклали початок для гріха, який з того часу оскверняє людське існування. Гріх є порушення того, що велить Бог. Більше того, гріх є присутній навіть у самій закономірності, прикладом якої є історія, що трапилась у житті Адама та Єви. Коли ми дозволяємо собі відійти від Бога, то робимо це через одну з трьох причин:

- або ми вибираємо те, що ззовні має вельми принадний вигляд, як Єва, яка помітила, що плід приємний на вигляд;
- або ми піддаємося внутрішнім спонуканням та чуттєвому сприйняттю (Єва уявляла, що плід має бути приємним на смак);
- або ми дозволяємо гордошам отримати гору над нами, як це трапилось з Євою, коли вона зажадала плід тому, що він зробить її мудрою.

В Новому Заповіті ці три спонукальні сили названо «пожадливість тілесна, і пожадливість очам, і пиha життєва» (Перше послання Івана 2:16). Так або інакше, але всі провини, що чиняться людським родом, пов'язані з неспроможністю правильно контролювати ту чи іншу з цих трьох сил.

Гріх та

Страшний суд

смерть

Урок, який невдовзі отримали Адам та Єва, полягав у тому, що диявол ошукав їх: скуштувавши забороненого плоду, вони побачили навколишню дійсність у новому світлі, але при цьому зовсім не придбали богоподібної могутності.

Найсильнішим почуттям, яке вони відчували, був сором. Гріх та сором не дозволяють відчувати себе добре у Божій присутності, тому коли Він прийшов знову оглянути сад, Адам та Єва спробували сховатися від Нього (Буття 3:8-10).

За непослух Бог вигнав їх з Едемського саду, і вони більше не могли куштувати плоди від дерева життя. Тепер місцем їхнього мешкання став світ, в якому безмежно володарювала смерть. Після вигнання з Едемського саду гріх почав розростатися, його жертвами ставали кожен чоловік та жінка. І усюди, де розповсюджувався гріх, це зводило перешкоди між Богом та людством, так само, як і тоді гріх змусив був Адама та Єву сховатися, коли Бог почав наближатися до них.

Для усунення цієї перешкоди Бог дав Єві особливу обіцянку. Перед тим, як вигнати її з саду, Він пообіцяв, що один з її нащадків з часом зітре голову диявола, але при цьому зазнає болю (Буття 3:15). Не будемо уточнювати, але, очевидно, Бог мав на увазі, що цей вчинок якимось чином усуне шкоду, яку завдав диявол, ошукавши Єву.

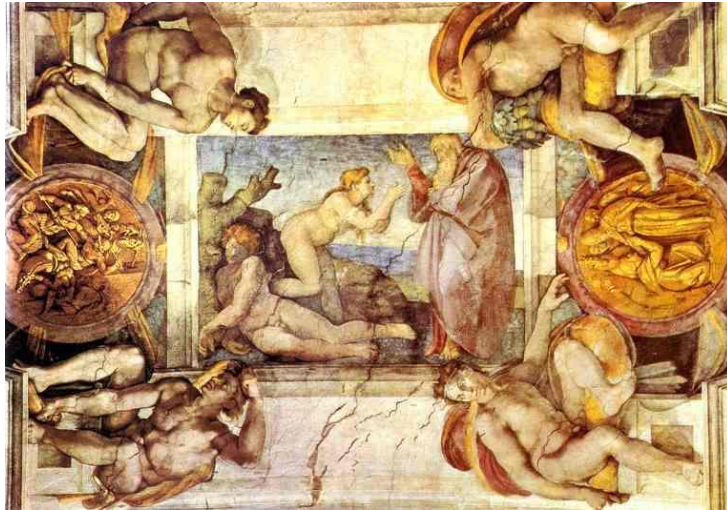
Ми повніше зрозуміємо сутність цієї обіцянки, коли розпочнемо вивчення Нового Заповіту. Там ми побачимо, як Ісус завдає дияволу нищівного удару. А тепер нам треба лише дізнатися, що від самого початку Бог мав задум виправити зроблену дияволом шкоду. Сором та смерть не мають бути останнім словом, - Бог мав на меті подужати і те, й інше.

Щодо Адама та Єви, то за межами Едемського саду їх очікував душевний біль та скорбота. Четверта глава Книги Буття починається з того, що Єва народжує сина. Вона називає його Каїн. Давньоєврейською мовою це ім'я означало, що вона покладає на цю дитину великі сподівання. Можливо, Єва сподівалась, що син буде тою обіцяною людиною, яка викупить її гріх. Але виявилось, що вона помилилась у своїх сподіваннях: Каїн став злочинцем, коли вбив власного брата Авеля. Єва покладалась на свого сина, але марно. Інші персонажі Біблії також будуть пов'язувати свої надії з якоюсь людиною або групою людей. Але коли у наших сподіваннях ми покладемося на людських істот, це може призвести до глибокого розчарування, як це сталося з Євою. Ось чому Бог хоче, щоб ми поклались тільки на Нього, на Його обіцянки, на те, що вони обов'язково виповняться.

Після злочину Каїна гріх немовби розквітнув серед людей. У наступній частині Книги Буття розповідається про те, як земля захлинається від розповсюдження самовпевненості, жадоби влади, насильства. Наприкінці справи стають настільки поганими, що кожна людська думка та кожен потяг виявлялись розбещеними, і це зло тривало повсякденно (Буття6:5,11-12). Був тільки один помітний виняток: чоловік на ім'я Ной спромігся залишитися вірним Богові, незважаючи на те, що його оточували розбещені люди.

Потоп (Буття 6-9)

Создание Евы

Бог попередив Ноя, що збирається винищити волаючу гріховність роду людського, змивши усе живе на землі у великому потопі. Але Він хотів зберегти Ноя та його родину, щоб вони відновили життя на землі. Бог звелів Ною збудувати велике судно (у Біблії воно називається ковчегом), щоб розмістити там родину Ноя та сотні тварин. У сьомій та восьмій главах Книги Буття розповідається про приготування Ноя та про те, що потоп розпочався, як і пророкував Бог. Коли вода, нарешті, відринула, Ной та його родина вийшли з ковчега та розпочали життя знову.

Після потопу людський рід знову розрісся. В Бутті розповідається про заснування Вавилону й інших міст та про зародження народів давнього світу. Проте скоро ці народи повернулися до самовпевненості та розбещеності, так само, як і ті, хто були знищені потопом.

Таким чином, потоп є потужним доказом того, що гріх - це серйозна та одвічна проблема. Можна було очікувати, що починаючи від Ноя та його родини людство почне повертатися до шляхів доброчесності. Гріх - це дуже небезпечна духовна зараза. Для проникнення в нас йому вистачить лише вузесенької шпаринки. І тоді він вже буде достатньо сильним, щоб підкорити нас своїй владі, якщо ми не будемо здатні активно йому опиратися.

На час нашого наближення до одинадцятої глави Книги Буття Бог вже достатньо показав нам, наскільки уразливими ми є для гріха. Ми потребуємо, аби нам нагадували про це. Ми схильні думати, що люди повернулися б до зла спиною, якщо б жили в затишному, квітучому світі, такому як Едемський сад, у світі, де всім вистачає всього. Але історія Адама та Єви свідчить про протилежне. Здається досить логічним, що добро завжди царюватиме вічно, *якщо* ми просто знищимо усіх носіїв зла та створимо нове суспільство. Але історія потопу та наступних йому подій змушує нас відкинути цю думку.

Ми живемо у світі, де вкорінилося зло. І хоча ми можемо мобілізувати на боротьбу з ним наші власні людські сили (до чого такі закликає нас Бог), ми все одно неспроможні повністю врятувати світ від зла. Якщо ми сподіваємося викупити скоєне злом, ми маємо покласти на дещо вище за нас.

Знаючи про це, Бог обіцяв Адаму та Єві, що приведе до цього світу людину, яка допоможе нам перемогти зло повністю та назавжди. Вже у дванадцятій главі Книги Буття ми бачимо, що Бог *розпочинає* здійснювати це, встановлюючи особливі відносини з Авраамом, одним з найважливіших персонажів Біблії. І зараз ми звернемо свою увагу на Авраама та його надзвичайне життя.

Знаючи про це, Бог обіцяв Адаму та Єві, що приведе до цього світу людину, яка допоможе нам перемогти зло повністю та назавжди. Вже у дванадцятій главі Книги Буття ми бачимо, що Бог *розпочинає* здійснювати це, встановлюючи особливі відносини з Авраамом, одним з найважливіших персонажів Біблії. І зараз ми звернемо свою увагу на Авраама та його надзвичайне життя.

Роздуми:

Наводнение

Чи ви згодні?

Небесный Владыка управляет всем миром как Властитель вселенной. Мы удивляемся Ему по причине Его совершенства, почитаем Его и преклоняемся пред Ним по причине Его беспредельной власти. Из слепой физической необходимости, которая всегда и везде одинакова, не могло бы произойти никакого разнообразия; и все соответственное месту и времени разнообразно сотворенных предметов, что и составляет строй и жизнь вселенной, могло произойти только по мысли и воле Существа самобытного, Которое я называю Господом Богом. *Исаак Ньютон, Физик, математик*